

Foreløbig status på 'Sund indsats'

1. Indledning

Sund indsats er en forandringsstrategi, der har sit afsæt i Aabenraa Kommunes sammenhængende børne,- familie- og ungepolitik Sund Opvækst¹. Forandringen skal skabes sammen med børn, unge, deres familier og netværk. Det betyder, at der i Sund Indsats er nye initiativer og måder at arbejde på i både Myndighedsafdelingen og på de institutionsområdet for at understøtte forandringerne endnu mere. Det faglige fundament for Sund Indsats bygger videre på de faglige værdier fra investeringsstrategien Aabenraa Modellen² samt de 4 strategiske spor i Børn og Familie³. Der er særligt fokus på:

- (Tidlig) forebyggelse
- Inddragelse og netværksinddragelse
- Kvalitet i sagsbehandlingen
- Effektfulde indsatser

Formålet med Sund Indsats er at skabe endnu mere virksomme indsatser, som på sigt sikrer det gode liv⁴ for de børn, unge og deres familier, som i en periode af deres liv har brug for støtte til at bevare eller komme tilbage til en hverdag, i eller så tæt på almenområdet, som muligt. Vi skal blive endnu bedre til at arbejde målrettet sammen med børn, unge og deres familier, så varige relationer bevares og der sker en målbar bevægelse på indsatsstrappen.

Regeringen fremsatte i januar 2021 det politiske udspil Børnene Først⁵ og der forventes et lovforslag til 1. behandling klar i løbet af efteråret 2021. Da det endnu er uvist, hvordan det politiske udspil udmøntes i konkret lovgivning, indeholder Sund Indsats alene initiativer, som vi forventer ikke bliver berørt af 'Barnets Lov'. Der kan dog være brug for justeringer.

De strategiske spor⁶ i Børn og Familie.

Børn og Familie har med udgangspunkt i Aabenraa Kommunes overordnede politikker og strategier udarbejdet 4 strategiske spor, som danner grundlag for vores tilgang til børn, unge og deres familier.

De fire konkrete strategiske spor i Børn og Familie, der tilsammen understøtter Aabenraa Kommunes mission om at skabe det gode liv sammen med den enkelte borger er:

- Mødet med Børn og Familie i hverdagslivet
- Digitalisering i hverdagslivet
- De gode indsatser i hverdagslivet
- Samarbejde i hverdagslivet

¹ Sund Opvækst er senest politisk godkendt i 2018. <https://medarbejderportalen.aabenraa.dk/media/11804/sund-opvaekst-2018.pdf>

² Aabenraa Modellen er en 4-årig investeringsstrategi, som blev udmøntet i årene 2016-2020.

³ Nærmere beskrevet i punkt 2.

⁴ Sund Vækst 2018-2030 <https://www.epaper.dk/aabenraa/aabenraakommune/teknik-og-milj%C3%B8/sund-v%C3%A6kst--v%C3%A6kststrategi-2018-30/>

⁵ <https://sim.dk/media/40820/boernene-foerst-t.pdf>

⁶ Udarbejdet i 2019

Mødet med børn og familie i hverdagslivet:

Vi møder børn, unge og deres familier med en respektfuld tilgang og ambitionen om, at vi fælles skaber en positiv forandring. Det betyder at

- Vi er let tilgængelige i vurderingen af indsatsen med fokus på tidsperspektivet
- Vi insisterer på gensidigt forpligtende samarbejde med børn, unge og deres familier med fokus på at bevare forældreskabet
- Vi motiverer netværket til at tage ansvar og være aktive medspillere

Digitalisering⁷ i hverdagslivet:

Vi inddrager digitalisering målrettet i mødet med børn unge og deres familier. Det betyder at

- Vi benytter digitalisering til at skabe flere muligheder for øget tilgængelighed
- Vi benytter digital kommunikation til inddragelse af børn og unge
- Vi benytter digitalisering kreativt i mødet med børn, unge og deres familier

De gode indsatser i hverdagslivet:

Vi udvikler de gode indsatser i samarbejde med børn, unge, familier og deres netværk. Det betyder at

- Vi insisterer aktivt på samarbejde med børn, unge og deres familier i at skabe de gode indsatser
- Vi iværksætter helhedsorienterede individuelle indsatser i et udviklingsperspektiv
- Vi stræber efter et højt fagligt niveau med inddragelse af nyudviklede metoder og ny viden til gavn for børn, unge og deres familier

Samarbejdet i hverdagslivet:

Vi samarbejder med alle, der kan bidrage til positiv udvikling for børn, unge og deres familier som en del af indsatsen. Det betyder, at

- Vi engagerer netværket
- Vi opdyrker samarbejdet med de frivillige organisationer
- Vi involverer professionelle samarbejdspartnere aktivt

2. Sund Indsats – evidensbaseret tilgang

Børn og Familie arbejder evidensbaseret og ud fra 'best practice'⁸. Derfor er der i udviklingsarbejdet med Sund Indsats taget udgangspunkt i forskningsmæssig viden, der blandt andet er indsamlet på baggrund af kommunernes praksis. I udviklingen af de nye initiativer har vi endvidere hentet inspiration fra andre kommuners tilgange.

Af slutrapport⁹ fra evalueringen af regler om kontinuitet i Barnets reform¹⁰ udarbejdet af Det nationale forsknings- og analysecenter for velfærd (VIVE), fremgår det, at det er vanskeligt at skabe kontinuitet i anbringelserne samt, at en større gruppe anbragte børn og unge ikke oplever nogen forbedring af deres trivsel, hverken følelsesmæssigt, helbredsmæssigt eller socialt. Det

⁷ https://medarbejderportalen.aabenraa.dk/media/13155/247020-19_v1_digitaliseringspagt-en-ny-retning-for-det-faellesoffentlige-samarbejde-marts-2019pdf.pdf

⁸ Et fælles fagligt udtryk opstået via Socialstyrelsen i erkendelse af, at det kan være vanskeligt at forudse effekten af konkrete indsatser på grund af udefra kommende faktorer. 'Best practice' er udtryk for, hvilke metoder, der umiddelbart giver de mest effektfulde indsatser.

⁹ <https://www.vive.dk/da/udgivelser/kontinuitet-i-anbringelser-16035/>

¹⁰ Lovændringer i Serviceloven, der trådte i kraft 1. januar 2011 og som blandt andet havde til formål at sikre kontinuitet i anbringelsen, sikre barnets rettigheder samt fokusere på en tidligt forebyggende indsats.

fremgår endvidere af 2 øvrige undersøgelser¹¹ udarbejdet af VIVE, at børn, der er anbragt i plejefamilier klarer sig bedre på flere parametre, fx skolemæssigt, end børn der er anbragt på døgninstitutioner/opholdssteder samt, at tidligere anbragte børn har en sværere overgang til og i voksenlivet. I VIVES kortlægning af viden om kvalitet i sagsbehandlingen på børn- og ungeområdet¹² fremgår det, at en tæt relation mellem sagsbehandlere og børn, unge og forældre er afgørende. Blandt andet sms eller onlinemøder kan skabe et fundament for dialog og en tættere relation. Hvis barnets eller den unges perspektiv bliver inddraget i alle dele af sagsbehandlingen, bliver sagsbehandlerens forståelse af barnet eller den unge nuanceret, og det kan øge kvaliteten af sagsbehandlingen.

Endvidere konkluderes;

Faglig kontinuitet et essentielt element ifølge flere af de gennemgåede publikationer. Hvis sagsbehandlere jævnligt bliver skiftet ud, er der risiko for, at viden, relationer og sparring går tabt. Socialfaglig systematik og dokumentation, der er meningsfuldt integreret i sagsbehandlingen, kan også have positiv indflydelse på kvaliteten. Ligesom stærke faglige kompetencer og kvalificeret ledelse spiller en væsentlig rolle.

En tidlig indsats med langsigtet planlægning i sagsbehandlingen kan ifølge nogle publikationer være med til at forebygge komplekse sager. Ligesom tidlig og grundig udredning af barnets, den unges eller familiens udfordringer og ressourcer kan skabe grobund for en helhedsorienteret sagsbehandling, der medtænker hele barnets, den unges og familiens situation og hverdagsliv.

I 2020 udgav VIVE endvidere et inspirationskatalog¹³ om en tidligere forebyggende indsats på baggrund af 18 kommuners omlægning af indsatserne. Erfaringsindsamlingen indikerer, at en tidligere forebyggende indsats gør, at børn og unge i deres opvækst har bedre betingelser for trivsel, sundhed og læring, end udsatte børn, som senere modtager en mere omfattende støtte.

En svensk registerundersøgelse¹⁴ fra november 2020, som har kortlagt hvordan anbragte børn og unge klarer sig i forhold til ikke anbragte søskende (som de deler både genetiske og sociale forhold med) viser, at anbragte børn ikke får et bedre voksenliv, end deres søskende, som forblev i hjemmet. De anbragte børn begår eller forsøger hyppigere selvmord, færre er i beskæftigelse, flere er afhængige af sociale ydelser og de har en højere dødelighed. Undersøgelsen tager ikke højde for specifikke grunde ved barnet til anbringelsen.

Ankestyrelsen har i april 2021 publiceret en komparativ analyse¹⁵ af familieplejeanbringelser i Norge, Sverige og Danmark. Analysen konkluderer, at anbringelsesfrekvensen er højere i Danmark, end i Norge og Sverige. Det konkluderes endvidere, at plejefamilier er den foretrukne anbringelsesform, men at det anvendes mindre hyppigt i Danmark, end i de øvrige lande samt, at brugen af netværksplejefamilier er mindst udbredt i Danmark. Endelig konkluderes det, at børnenes alder er højere ved førstegangsanbringelser i Danmark og Sverige, hvor der er flest anbringelser, når barnet er mellem 12 og 17 år.

¹¹ <https://www.vive.dk/da/udgivelser/betydningen-af-anbringelsestype-for-anbragte-boerns-skoleresultater-16001/>
<https://www.vive.dk/da/udgivelser/tidligere-anbragte-unge-18-aar-og-paa-vej-mod-voksenlivet-15215/>

¹² <https://www.vive.dk/da/udgivelser/kortlaegning-af-viden-om-kvalitet-i-sagsbehandlingen-paa-boerne-og-ungeomraadet-16134/>

¹³ <https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/kommunernes-omlaegning-til-en-tidligere-og-forebyggende-indsats-pa-borne-og-ungeomraadet-2013-erfaringsopsamling>

¹⁴ <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/31960707/>

¹⁵ <https://ast.dk/publikationer/ny-undersogelse-familiepleje-i-norge-og-sverige>

3. Sund indsats – de nye initiativer

På baggrund af ovennævnte indeholder Sund Indsats følgende nye initiativer, som vil blive implementeret i perioden august 2021-august 2022;

- (Tidlig) forebyggelse
 - RUM – en Ressource Udrednings Metode
 - Alle familier tilbydes en ressourceindsats, der har til formål hurtigt at komme tæt på familien og få afdækket, hvilke ressourcer der er i familien, deres almene fællesskaber og i deres netværk. Formålet er at sikre, at der er det rigtige blik på familien, så indsatsen kan målrettes de udfordringer, der gør, at et barn eller en ung mistrives. Formålet er endvidere at få inddraget almenområdet og netværket omkring familien så tidligt som muligt eller i forbindelse med en anbringelse eller hjemgivelse.
 - Der udarbejdes en ressourceindsats tilpasset tidlig forebyggelse, hjemmebaserede indsatser samt anbringelsesområdet, så der sker en tidlig ressourceindsats uanset, hvor på indsatstrappen indsatsen er.

- Inddragelse og netværksinddragelse
 - Fagligt Forum
 - Alle Børn, unge og deres familier skal tilbydes hel eller delvis deltagelse på Fagligt Forum. Formålet er, at børn, unge og forældre bliver inviteret ind i det rum, hvor fagprofessionelle drøfter barnets, den unges og familiens udfordringer, således at de har mulighed for at deltage aktivt i belysningen og retningen.

 - Netværksanbringelser
 - Vi skal arbejde aktivt for flere netværksanbringelser. Formålet er at sikre børn og unge kontinuitet i anbringelserne og sikre dem en tæt tilknytning til blivende relationer, da mange tidligere anbragte børn søger deres biologiske familie, som voksne.

 - Digitale møder
 - Der skal arbejdes målrettet med inddragelse af netværk, som mange gange bor længere væk og hvor et møde med Børn og Familie kræver fritagen fra arbejde og tid på transport. Vi skal derfor konsekvent arbejde med digitale møder, hvor netværk og pårørende inviteres med til digitale møder. Formålet er, at børn, unge og familiers netværk i højere grad får viden om, hvad der rører sig i familien og kan være en støtte eller bidrage til bæredygtige løsninger.

 - Samvær under anbringelsen
 - Der skal arbejdes målrettet med mere samvær mellem anbragte børn/unge samt deres familier/netværk. Kontakten mellem plejefamilier og øvrige anbringelsessteder ebber oftest ud inden for de første år efter anbringelsens ophør og det er derfor vores ansvar at sikre, at de relationer barnet allerede har dannet også er der, den dag barnet hjemgives eller anbringelsen på anden vis ophører. Formålet er at sikre, at barnet og den unge bevarer en tæt relation til familien/netværket samt, at disse inddrages i barnets hverdag på anbringelsesstedet.

- Kvalitet i sagsbehandlingen

- Socialrådgivning
 - Socialrådgivning er en indsats i sig selv. Myndighedsafdelingen er for de fleste børn, unge og deres familiers vedkommende indgangen til Børn og Familie. I første omgang Modtagelsesteamet og videre derfra til Børneteams, Handicapteam eller Ungeteams. Kontakten, kommunikationen og relationen i denne kontakt er oftest afgørende for det efterfølgende samarbejde med og i familien. Derfor skal der fremover være fokus på, hvordan medarbejderne i myndighedsafdelingen får mere tid til kontakt og relation, som er værdiskabende for børn, unge og deres familier. Formålet er, at den tættere kontakt gør, at der hurtigere opbygges en tillid mellem myndighedsrådgiveren og barn, ung og familier, så de føler sig hørt og inddraget.
- Kortere sagsbehandlingstid
 - I sager, hvor det efter en faglig gennemgang vurderes, at der skal iværksættes hjemmebaserede indsatser laves en kort og afgrænset Børnefaglig undersøgelse. Formålet er at få iværksat indsatser så hurtigt som muligt, så der ikke sker en eskalering af udfordringerne i undersøgelsesfasen, som på sigt kan betyde et behov for mere massive indsatser.
 - I sager, hvor det ud fra en faglig vurdering må anses for overvejende sandsynligt, at der nu eller på sigt kan være nødvendigt at anbringe barnet/den unge uden for hjemmet, udarbejdes en traditionel børnefaglig undersøgelse.
- Forældrehandleplaner
 - Der skal udarbejdes forældrehandleplaner i alle anbringelsessager, så forældrene ved, hvad de skal arbejde med under anbringelsen. Formålet er, at vi kan hjemgive flere børn, når vi arbejder med forældrene under anbringelsen.
- Effektfulde indsatser
 - FIT (Feedback Informed Treatment) skal implementeres i hele Børn og Familieafdelingen. Formålet er, at vi får skabt en feedback kultur, hvor vi til gavn for de børn, unge og familier vi skal støtte, i endnu højere grad reflekterer over egen tilgang og praksis på møderne/i indsatserne. Vi ved ikke, om børn, unge og deres familier føler sig mødt og inddraget, hvis vi ikke måler på vores egen indsats. Det er altid os, som fagprofessionelle, der har og skal løfte ansvaret for relationen og for, om vi lykkes.
- Fokuseret babyindsats
 - Familiehuset godkendes, så familier med børn ned til 0 år kan få en kort fokuseret døgnindsats (3 måneder) samt en efterfølgende massiv støtte i hjemmet (3 måneder). Formålet er at sikre, at spædbørn ikke i deres første levetid får varige mén af manglende omsorg, imens vi undersøger forældreviden. Formålet er endvidere at bevare børnene hjemme i de familier, hvor de med intensiv støtte kan udvikles et konstruktivt forældreskab i takt med øgning af barnets alder. Familiehuset anvendes til forløb med henblik på hjemgivelse.